

FINNSAM-konferens i Gåsborn-Rämmen 1-3 juni 2007

Text: Arne Vannevik

Foto: Elisabeth Thorsell

Fredag 1 juni

De tre första dagarna i juni månad samlades ungefär 45 FINNSAM:are, flertalet svenskar men hela åtta stycken från Norge, till vårkonferens i Gåsborn-Rämmen. Efter inkvartering och lunch på STF:s vandrarhem Esperantogården i Lesjöfors blev det utflykt i egna bilar till Rämmens kyrka. Denna har ett fantastiskt vackert läge på en udde, som en gång i tiden brukspatron Myhrman skänkt. Det stormade, så att vi nästan höll på att blåsa bort, innan vi väl kom in i kyrkan. Denna är från 1780-talet, då Rämmen bröts ut ur Gåsborns församling. En mycket omfattande renovering var klar 2006. Den redovisades utförligt av Rolf Hjelm, ordförande i byggnadskommittén mm.

Därefter berättade Lars-Olof Herou om bygdens store lokalhistoriker och finnforskare Albert Palmqvist. Denna redogörelse hade gärna fått vara längre och mer detaljerad. Vi var några som bad Lars-Olof att återkomma utförligare i ämnet i en artikel, som kunde publiceras i Finnmarken förr och nu, i FINNSAM-info och i FINNKULTUR. Några utmärkta sidor om Palmqvist står i ju FINNSAM:s bok *Det skogsfinska kulturarvet*, men den finns inte längre att köpa annat än antikvariskt.

Albert Palmqvists grav

Innan vi lämnade kyrkogården hedrade vi Albert Palmqvist med ett besök vid hans grav. Enligt uppgift vårdas den av kyrkorådet, men det var nog så och så med detta. Gräset hade börjat växa över den liggande stenen. Långban är världens mineralrikaste plats och naturligtvis en stor sevärdhet. Museet hade inte öppnat för säsongen, men en rundvandring gav ändå en bild av verksamheten i gruvorna i gångna tider. Vi fick se den gård där bröderna Erikson, John och Nils, föddes.

Efter middagen på Långbans gästgiveri fick vi ett smakprov ur bygdespelet Eld i berget, skrivet av Aino Trosell. Det är inte så lätt att framföra hela spelet, eftersom det är för få karlar som vågar ställa upp!

Lördagen 2 juni

På lördagen efter frukosten for vi med buss till Gåsborns hembygdsgrd, Klintgården. Efter en kort information om FINNSAM-nätverket och dess konferenser, där denna var nr 41 i ordningen, berättade Bo Eriksson om hembygdsföreningens omfattande verksamhet och publikationer. Jan-Erik Björk bidrog med ett mycket intressant föredrag om den skogsfinnska invandringen och bosättningen i bygden. Av detta framgick klart, att området i hög grad varit ett genomgångsområde för vidare expansion till andra finnbygder.

Så drog vi ut på konferensens stora busstur. Först var vi i Skäfthöjden och beundrade en rian, som lär vara den enda som finns kvar på ursprunglig plats.

Den behöver reovering och Finnsam hoppas bidra till att Gåsborns hembygdsförening får medel att ordna detta.

Rian i Skäfthöjden

Detaljstudie av insidan på rian i Skäfthöjden

Bosse Landberg sjunger för FINNSAM-folket i Älvsjöhyttan

I Älvsjöhyttan åt vi först lunch i en före detta skola på en ö, som numera var bygdegård och som bland annat hade ett nationalromantiskt IOGT-standar. Sedan beskådade vi en museal hästjärnväg och underhölls av trubaduren Bosse Landberg som sjöng visor av både Dan Andersson och Gunde Johansson. Den senare hade för övrigt varit lärare i trakten en tid.

Därefter stod den gamla finnmarksbyn Igelhöjden på programmet. De byggnadsrester som finns kvar är antingen ruiner eller helt fallfärdiga hus-rester.

Ca 1900 bodde ungefär sjuttiofem människor i byns tio torp. Där har också funnits skola och fattigtuga. Den siste kvarboende, Johan Herou, lämnade byn 1947.

Ruiner i Igelhöjden

Kvällens middag avåts på Klintgården. Christer Nilsson framförde konferensens tack för gästfriheten till Filipstads kommun, och Bosse Landberg underhöll ytterligare med bl.a. Dan Anderssons och Gunde Johanssons visor, ett mycket uppskattat program.

Söndagen 3 juni

Söndag förmiddag besökte vi först Lesjöfors museum, ett måste när man är i bygden. Detta är ett fristående museum, en kombination av industrimuseum och folkets museum. Så följde FINNSAM:s årsmöte, innan ett antal entusiaster drog iväg till ett besök på SKIFSEN-projektet (uppbyggnad av nya finnskogsbyggnader, odling av svedjeråg mm.). Det var långt bort i världen och vägen var gräsligt ojämn, men besöket var intressant ändå.

De ansvariga för konferensen, Lars-Olof Herou, Christina Norlander och Christer Nilsson ska ha ett stort tack för sitt arbete, liksom deras lokala medhjälpare. Några tyckte kanske att finnkulturdelen kunde ha varit större, men man kan knappast gästa en sådan plats som denna utan att uppmärksamma det industrihistoriska arvet. Konferensen flöt på i lagom lugnt tempo, så det var mycket tid till sociala kontakter, bokförsäljning och finnkulturdiskussioner av alla de slag.